

Kurzus előadója: Simon Attila
Kurzus megnevezése: <i>Az irodalom történetisége (Szophoklész thébai darabjai)</i>
Kurzus megnevezése angolul: Historicity of Literature: Sophocles' Theban Plays
Kurzus kódja vagy típusa BBN-IRO-210
Kurzus helye és ideje: A/429, szerda 14.00-15.30
Oktató elérhetősége: email: simon.attila@btk.elte.hu honlap: https://mikti.elte.hu/simonattila fogadóóra: kedd 13.00-14.00

A kurzusvezetés nyelve(i): magyar A hozzászólás, vizsga nyelve(i): magyar Írásbeli dolgozat nyelvei: magyar
Követelmények: – a tárgyalandó szövegek alapos ismerete (többszöri elolvasása); – az adott órán tárgyalandó szöveget alaposan ismerni és hozni kell; – aktív órai munka (önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalandó szöveghez); – a félév végén ZH megírása a kötelező irodalom és az órai jegyzetek alapján; – legfeljebb három hiányzás.

Kurzus leírása, célja:

A kurzus során Szophoklész „thébai darabjait” olvassuk: az *Antigonét*, az *Oidipusz türannoszt* és az *Oidipusz Kolónoszbant*. Elsősorban a szophoklészi drámai nyelv sajátos kommunikatív-performatív teljesítményét tartjuk szem előtt akkor is, amikor az olvasás tematikai fókuszába a darabok jogi-politikai vonatkozásait emeljük. Az olvasást irányító kérdéseink a következők lesznek: mi az összefüggés törvény és jog (igazságosság) között az ember mint kultúraalkotó lény világában (*Antigoné*)? Milyen viszonyban van egymással tudás és hatalom (*Oidipusz türannosz*)? Hogyan határozható meg az idegen (*xenosz*) jogi és politikai státusza, s mit jelent a vendégbarátság mint az idegennel való bánásmód egy formája (*Oidipusz Kolónoszbant*)? Az egyes darabokhoz elméleti szövegeket is olvasunk, melyek egyrészt az olvasás alapvető orientációját adják meg, másrészt azonban maguk is kritikai olvasás tárgyai lesznek: Radbruch, Heidegger, Foucault és Derrida tanulmányait.

Kurzus tematikája:

1-2. Bevezetés

3-5. Radbruch: Törvényes jogtalanság és törvényfeletti jog; Heidegger: Bevezetés a metafizikába 52. §; *Antigoné*

6-8. Foucault: Az igazság és az igazságszolgáltatási formák II. fejezet; *Oidipusz türannosz*

9-11. Derrida: Az idegen kérdése: az idegentől jött; *Oidipusz Kolónoszbant*

12. ZH

Számonkérés és értékelés módja:

A félév végén ZH megírása.

Kurzushoz tartozó irodalom:

Kötelező irodalom:

Szophoklész: *Antigoné* (Mészöly Dezső fordításában); *Oidipusz király* (Babits Mihály fordításában)

Mindkettő több kiadásban is olvasható, javasolt kiadás:

Szophoklész: *Antigoné; Oedipus király*. Szerk, sajt. a rend., jegyz. Bolonyai Gábor, Ikon, Budapest, 1994. (Matúra sorozat)

Ugyanebből a kiadásból a Bevezetők az egyes darabokhoz (2–18; 61–68).

Szophoklész: *Oidipusz Kolónoszban* (Babits Mihály fordításában): Szophoklész *Drámái*. Szerkesztette, a jegyzeteket és az utószót írta Bolonyai Gábor. Osiris, Budapest, 2004.

Gustav Radbruch: *Törvényes jogtalanság és törvényfeletti jog* (ford. Nagy Endre) = Varga Csaba (szerk.): *Jog és filozófia. Antológia a XX. század jogi gondolkodása köréből*. Szent István Társulat, Budapest, 2001 (3., bővített kiadás), 229–238.

Martin Heidegger: *Bevezetés a metafizikába*. Ford. Vajda Mihály. Ikon, Budapest, 1995, 52. § (74–83).

Michel Foucault: *Az igazság és az igazságszolgáltatási formák*. Ford. Sutyák Tibor. Latin betűk, Debrecen, 1998, II. fejezet: 23–43.

Jacques Derrida: *Az idegen kérdése: az idegentől jött* (ford. Boros János, Orbán Jolán) = Biczó Gábor (szerk.): *Az Idegen. Variációk Simmeltől Derridáig*. Csokonai, Debrecen, 2004, 11–29.

Ajánlott irodalom:

Biczó Gábor (szerk.): *Az Idegen. Variációk Simmeltől Derridáig*. Csokonai, Debrecen, 2004.

Jacques Derrida: *Vendégszeretetgyűlölet* = uő: *Ki az anya?* Ford. Boros János, Csordás Gábor, Orbán Jolán. Jelenkor, Pécs, 1997, 59–92.

Michel Foucault: *Az igazság és az igazságszolgáltatási formák*. Ford. Sutyák Tibor, Latin betűk, Debrecen, 1998.

Martin Heidegger: *Bevezetés a metafizikába*. Ford. Vajda Mihály. Ikon, Budapest, 1995.

Szabó Árpád: *Szophoklész tragédiái*. Gondolat, Budapest, 1985.

Egyéb megjegyzések: